

אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו, שכל מעשיו לשם שמים, **בוטח שתזדמן לו נאה לשבת**, שנאמר "בְּרוּךְ ה' יום יום יְעַמְס לְנוּ הָאֵל וְשׁוֹעֲתֵנוּ סֵלָה" (תהלים ס"ח כ').

וכן שנינו בברייתא, שבית הלל אומרים, "בְּרוּךְ ה' יום יום", כלומר כל יום יתן לנו צרכנו, ואין לדאוג מתחילת השבוע לשבת, כי בערב שבת יתן לנו צרכי שבת.

להודיע שנותן מתנה לחבירו

הנותן מתנה לחבירו, ועתיד המקבל לדעת מי נתן לו, ומה נתן לו, אין הנותן צריך להודיע למקבל שנותן לו.

וכן מצינו, שכשנתן הקב"ה למשה קרני עור, לא הודיעו על כך תחילה, ונודע לו רק מהרואים, שנאמר, "וַיְהִי בְּרִדַּת מֹשֶׁה מִהָרָרָה וַיִּשְׁנֶה לְחַת הַעֲדָת בְּיַד מֹשֶׁה בְּרִדְתּוֹ מִן הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרוֹן עֹר פִּנְיוֹ בְּדַבְּרוֹ אִתּוֹ. וַיֵּרָא אֶהָרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרוֹן עֹר פִּנְיוֹ וַיִּירָאוּ מִנֶּשֶׁת אֱלֹהִים" (שמות ל"ד כ"ט-ל').

אבל הנותן מתנה לחבירו, ויתכן שלא ידע המקבל מי נתן לו, או מה נתנו לו, על הנותן להודיע למקבל דברים אלו.

וכן מצינו, שכשבא הקב"ה לתת את השבת לישראל, מאחר שאת השכר הגדול של קיום המצווה לא היו יודעים מעצמם, לפיכך אמר הקב"ה למשה שיבאר זאת לישראל, כמו שנאמר, "וַאֲתָהּ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲדָ אֶת שְׁבֻתֹתַי תִּשְׁמְרוּ כִּי אוֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדַרְתֵּיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֵׁיכֶם" (שמות ל"א י"ג), מהו "לְדַעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֵׁיכֶם", כך אמר לו הקב"ה למשה, משה, מתנה טובה יש לי בבית גנוי, ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיע אותם.

ומכאן אמר רבן שמעון בן גמליאל, הנותן פת לתינוק, צריך להודיע לאמו, לעשות לו אות וסימן, שאם יאכלנו קודם שיבא לאמו, תראה את האות, ותשאלנו, מי עשה לך כך, והוא יאמר, פלוני, וגם נתן לי פת, ומתוך כך ידעו אביו ואמו שהוא אוהבם, ותרבה אהבה ורעות בישראל.

והאות וסימן שהיו עושים לקטן, להודיע לאמו על המתנה, שהיו סכים אותו שמן, ונותנים כחול סביב עינו.

אמנם לאחר זמן, שדבר זה היה מעלה חשש לכשפים, אמר רב פפא, שהאות וסימן שיעשו הוא, לסוך אותו באותו דבר שנתן לו מתנה.